

1.1 Kommunikation

Lokal instruks

Fuglebo, Sødisebakke

Dokumenttype: Lokal instruks	Titel: Instruks for: <ul style="list-style-type: none"> - Afdækning af de enkeltes kommunikative ressourcer - Hvordan viden om de enkeltes kommunikative ressourcer omsættes i daglig praksis på Fuglebo. - Løbende evaluering og eventuel revidering af de enkeltes kommunikative afdækninger	Godkendt af: Ledelsen
Anvendelsesområde: Fuglebo, Sødisebakke, Region Nordjylland	Standard: 1.1 Kommunikation Standardbetegnelse: Den enkeltes kommunikative ressourcer skal afdækkes	Gældende fra: 15.05.10
Målgruppe: Leder og medarbejdere på Fuglebo	Udarbejdet af: Leder og medarbejdere på Fuglebo	Revision senest: I forbindelse med intern og ekstern evaluering, vil der blive taget stilling til eventuel revision af dokumentet
Nøgleord / Søgeord: Kommunikation, Fuglebo, Sødisebakke		Revisionsansvarlig: Leder på Fuglebo

Formål

Kommunikation er en helt elementær forudsætning for de relationer, der opstår mellem mennesker.

Beboerne på Fuglebo har generelt ikke et verbalt sprog, og deres mulighed for relation med andre og for at udtrykke ønsker og behov, er betinget af at medarbejderne kender og forstår deres kommunikationsform og mestrer relevante kommunikationsredskaber.

Denne instruks beskriver derfor, hvordan leder og medarbejdere på Fuglebo, sikrer følgende:

- At der sker en systematisk afdækning og dokumentation af den enkeltes ressourcer
- At de fremtidige mål for kommunikations udvikling er kendt af alle
- At afdækningen altid sker i et samarbejde mellem flere fagpersoner, og at beboeren og dennes netværk inddrages i afdækningen, hvor det er muligt.
- At der anvendes relevante faglige metoder og redskaber i kommunikationsafdækningen
- At der sker vidensdeling og refleksion imellem medarbejderne, og at viden omsættes til konkrete handleplaner på gruppemøderne.
- At sikre, at der sker en løbende evaluering og herigennem ét kontinuerligt fokus på udvikling af den enkeltes potentiale

Anvendelsesområde

Instruksen er rettet mod leder og medarbejdere, på Fuglebo, og omfatter enhver, som er bosat på Fuglebo. Fuglebos beboere er typisk borgere med en svær og/ eller atypisk udviklingshæmning, og uden verbalt sprog. Nogle har et betydeligt plejebehov.

Fremgangsmåde og ansvarspersoner.

Lederen er overordnet ansvarlig for at medarbejderen kender og anvender instruksen, og at indholdet således bliver fulgt:

Afdækning:

- Afdækning af den enkelte beboers kommunikative ressourcer - herunder hvilke metodiske og faglige tilgange der bruges, skal beskrives i den individuelle plan,
- afdækningen sker via:
  - daglige observationer
  - beboerens livshistorie
  - beboerens udviklingsprofil, der udarbejdes på baggrund af Kuno Beller og neuropsykologisk screening i samarbejde med Sødissbakkes pædagogiske konsulenter
  - Tidligere journaler
  - Informationer fra og samarbejde med beboeren selv, pårørende og tidligere eller nuværende bo- og aktivitetstilbud eller skole. Hvis muligt besøges beboerens tidligere bosted/ hjemmet.
- Afdækningen skal indeholde:
  - Beboerens kommunikationsform samt de kommunikative ressourcer og vanskeligheder
  - Beboernes egne ønsker til kommunikation, hvor det er muligt
  - Hvordan kommunikeres bedst med beboeren (redskaber)
  - Hvornår kommunikeres bedst med beboeren (tidspunkt, varighed)
  - Hvem kommunikerer bedst med beboeren (det kan være emne- og situationsbestemt, og kommunikationen kan ligeledes være forskellig, alt efter hvem i medarbejdergruppen, beboergruppen og netværket, beboeren kommunikerer bedst med.)
  - Fremtidige mål for beboerens kommunikative ressourcer og muligheder (udviklingspotentialer)
- De tre teams på Fuglebo er overordnet ansvarlig for planlægning og gennemførelse af den enkelte afdækning, mens kontaktpædagogen er ansvarlig for, at de enkelte elementer i afdækningen bliver varetaget. Kontaktpædagogen er ligeledes ansvarlig for at indhente beboerens/ de pårørendes tilladelse til at inddrage andre fagpersoner, og at indhente oplysninger vedrørende beboeren.
  - Kontaktpædagogen har ansvaret for at formidle essentielle og vigtige informationer om beboerens kommunikative ressourcer til beboerens netværk. Dette skal ske minimum en gang om året på beboerens handleplansmøde. Kontaktpædagogen skal ligeledes sørge for at beboeren/ pårørendes/ værge har givet samtykke.
- Ved indflytning af nye beboere er de tre teams ligeledes ansvarlig for at indhente viden og erfaringer om beboerens kommunikative ressourcer og anvendte kommunikative redskaber hos pårørende og andre relevante samarbejdspartnere. Opgaven uddelegeres i teamet til enkelte medarbejdere.
- Ved nyindflytning påbegyndes afdækningen på skrift indenfor den første måned efter indflytningen. Afdækningen drøftes og tolkes løbende og i en fast planlagt struktur på gruppemøder hver 4 uge. På førstkomende handleplansmøde evalueres og justeres afdækningen; der tages samtidig beslutning om det videre forløb i afdækningen.
- Afdækningen i forhold til beboere, der allerede bor på Fuglebo, planlægges og aftales i forbindelse med førstkomende handleplansmøde. Her fordeles ansvaret i forhold til de givne opgaver, og samtidig sættes tidsramme og dato for drøftelse og evaluering
- Observationer og overvejelser samt teamets drøftelser og deraf følgende beslutninger om kommunikationsredskaber skrives ind i beboerens personlige journal, samt i den individuelle plan og i beboerens dagsprogram. Dette er kontaktpædagogens ansvar.

- Det er lederens ansvar at sikre at nye medarbejdere introduceres til beboernes personlige journal i PCD, samt specifikt til beboerens individuelle plan – både i PCD og på gruppemøder.
- På Fuglebo skal medarbejderne kende og kunne anvende følgende kommunikationsredskaber:
  - Billedtavler
  - Mimik
  - Konkreter
  - Billedbøger
  - Tegn til tale
  - Kropssprog
  - Konkret, klar og kort tale (verbalt sprog)

Håndtering:

Med udgangspunkt i afdækningen er det overordnet lederens ansvar at sikre at medarbejderne kender og anvender indholdet i instrukserne for håndtering.

I den daglige praksis er det den enkelte medarbejder på Fuglebo, der har ansvaret for at kommunikationen med den enkelte beboer sker med udgangspunkt i de aftaler og mål, der er beskrevet i den individuelle plan.

- Det er den enkelte medarbejders ansvar at benytte sig af den relevante kommunikationsform og kommunikationsredskaberne.
  - Billedtavler
  - Mimik
  - Konkreter
  - Billedbøger
  - Tegn til tale
  - Kropssprog
  - Berøring – og knus og kram
  - Konkret, klar og kort tale (verbalt sprog)
- Det er lederens ansvar at sikre at medarbejderne er fagligt klædt på i forhold til at bruge redskaberne.
- Fuglebos medarbejdere drøfter den enkelte individuelle plan på gruppemøder hver 4 uge, hvor der sættes fokus på beboerens kommunikation. Følgende skal indgå i refleksionen og drøftelserne:
  - Observationer, der viser om målene og mulighederne for kommunikation er tilpasset beboerens ressourcer
  - Drøftelse af om hverdagen og praksis er indrettet, således at beboeren mulighed for kommunikation er tilgodeset, og beslutning om eventuelle ændringer i praksis.
  - Hvis drøftelsen på gruppemødet viser at der er ændringer i beboerens kommunikative ressourcer, skal kontaktpædagogen sikre at der sker revision i beboerens kommunikationsafdækning
  - Kontaktpædagogen har ansvar for at forberede drøftelsen.
- På handleplansmødet, der afholdes mindst en gang årligt drøftes og revideres de enkelte mål og aftaler vedrørende beboerens mulighed for kommunikation.. Dette er kontaktpædagogens ansvar.
  - Dette sker på baggrund af de observationer, medarbejderne gør i relationen med beboeren i hverdagen og efterfølgende beskriver i beboerens personlige journal i PCD. Endvidere skal drøftelser og beslutninger fra gruppemøderne inddrages. Dette er den enkelte medarbejders ansvar.
  - Samtidig inddrages pårørende og dagtilbuddets observationer og erfaringer i drøftelsen. Dette er kontaktpædagogens ansvar.

Dokumentation

Dokumentation af den enkelte beboers kommunikative ressourcer (afdækningen) er skriftlig og tilgængelig i:

- den individuelle plan i beboerens personlige journal på PCD

- referater fra handleplansmøder og referater fra gennemgang af handleplaner på gruppemøderne i beboernes private journal på PCD
- beboerens personlige journal på PCD

Dokumentation af håndtering af beboerens mulighed for kommunikation (redskaber og rammer for kommunikation) med udgangspunkt i beboerens kommunikative ressourcer findes på samme måde.

Definition af begreber.

Kommunikation:

Gennem:

- øjenbevægelser
- gestik
- stemmelyde,
- berøring af selv og andre,
- placering i rummet,
- opmærksomhed,
- valg mellem to eller tre konkrete samt
- i ganske få tilfælde ord eller tegnsystemer

viser beboeren, hvordan han har det og hvad han ønsker sig i situationen. Udgangspunktet for afdækningen og håndteringen af beboerens kommunikationsressourcer, er at medarbejderen ser og anerkender beboerens kommunikation - og reflekterer over sine tolkninger i journalsystem, personalemøder og på handleplansmøder.

Kuno beller – neuropsykologisk screening:

Er testmateriale, som understøtter medarbejdernes faglige vurdering af beboerens psykologiske udviklingstrin og dermed også mulighed for brugerinddragelse.

Beboerens dagsprogram:

Er en beskrivelse af beboerens hverdag. Her er beskrevet hvad beboerens selv ønsker og magter at have indflydelse på. Det er ligeledes beskrevet, hvordan medarbejderen drager omsorg for beboeren, og for at han kan bruge sine ressourcer til indflydelse. Beboerens foretrukne aktiviteter, mad, tøj o.s.v. er ligeledes beskrevet her.

De tre teams på Fuglebo.

Beboerne på Fuglebo, bor i tre mindre levegrupper. Medarbejderne er opdelt i teams i forhold til disse.

Referencer

"Gentle teaching, nænsom læring – en introduktion" af John MCGee og Marge Brown (oversættelse: GT styregruppen på Sødisebakke)

Kuno Beller i "Udviklingsalder hos voksne udviklingshæmmede", af Susanne Freltofte, forlaget Bakkedal

Neuropsykologisk screening af Susanne Freltofte på www.bakkedal.dk